

Historia

Historian valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa on kerrottu oppiaineen tavoitteet, sisällöt ja arvioinnin perusteet. Oppiaineen sisällöissä ei tapahdu suuria muutoksia.

Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa historiaa opetetaan:

- yksi viikkotunti 5.luokalla
- kaksi 6.luokalla
- kaksi 7.luokalla
- kaksi viikkotuntia 8.luokalla.

Uusi opetussuunnitelma keskittyy aiempaa enemmän historiallisen ajattelun kehittämiseen sekä tiedon soveltamiseen sisältöjen ulkoa opetteluun sijaan. Keskeistä on oppia historian taitoja. Näitä ovat esimerkiksi lähteiden lukutaito, syy-seuraussuhteiden ymmärtäminen, historiallisen tiedon tulkinnallisuus sekä historiallinen empatiakyky. Työtapojen tulee olla monipuolisia, elämyksellisiä ja toiminnallisia. Opiskelussa tulee hyödyntää tieto- ja viestintäteknikkaa. Uuteen opetussuunnitelmaan kuuluvan laaja-alaisen osaamisen kokonaisuudet tulevat hyvin esille historian sisällöissä.

Fysiikka ja kemia

TUNTIJAKO FYSIIKKA/KEMIA

	7. luokka	8. luokka	9. luokka	yht.
Fysiikka	1	1	1,5	3,5
Kemia	1	1	1,5	3,5

SISÄLLÖT LYHYESTI

	7. luokka (1 vvt)	8. luokka (1 vvt)	9. luokka (1,5 vvt)
Fysiikka	<ul style="list-style-type: none">• luonnontieteellinen tutkimus• mittaaminen• äänioppi• valo-oppi	<ul style="list-style-type: none">• sähköoppi• magnetismi	<ul style="list-style-type: none">• lämpöoppi• mekaniikka• säteily
Kemia	<ul style="list-style-type: none">• työturvallisuus• aineiden ominaisuudet, rakenne ja mallintaminen• kemiallinen reaktio• palaminen	<ul style="list-style-type: none">• jaksollinen järjestelmä• yhdistetyypit• hapot, emäkset, neutraloituminen	<ul style="list-style-type: none">• metallien kemia• sähkökemia• orgaaninen kemia

Kotitalous

Sisältöalueet:

- Ennen sisältöalueita oli neljä (perhe ja yhdessä eläminen, ravitsemus ja ruokakulttuuri, kuluttaja ja muuttuva yhteiskunta, koti ja ympäristö).
- Nykyään kolme ja ne on merkitty opetussuunnitelmassa lyhenteillä S1 (ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri), S2 (asuminen ja yhdessä eläminen) ja S3 (kuluttaja- ja talousosaaminen).
- Käytännössä sisältöalueet ovat hyvin samanlaiset kuin aikaisemminkin. Uudessa opetussuunnitelmassa on haluttu korostaa kuluttajataitoja/kuluttajakasvatusta. Uutena teemana on sisältöön nostettu median ja teknologian käyttö ja niiden vaikutukset kulutusvalintoihin.

Taitoalueet:

- Tiedonhankinta- ja käsittelytaidot → tiedonhallintataidot.
- Nykyään tietoa on saatavilla todella paljon ja monesta eri lähteestä, jolloin olennaisen ja luotettavan tiedon löytäminen korostuu. Tietolähteiden luotettavuutta on oppilaiden kanssa tärkeää harjoitella, esim. ravitsemukseen liittyvä tieto.
- Käytännön työtaidot → käytännön toimintataidot.

Muuta:

- Nykyään korostetaan laaja-alaista kotitaloudellista osaamista, jolloin pääpaino oppitunneilla ei aina ole ruoanvalmistuksessa tai leivonnassa. Tämä on tärkeää tuoda tiedoksi myös oppilaille.
- Kiireetön tekeminen.
- Oppilaiden keskinäistä vuorovaikutusta, yhteisöllistä oppimista/opiskelua ja osaamisen jakamista korostetaan vrt. ops2016 oppimiskäsitys.
- Työtavat mainittu tarkemmin (tutkiva ja soveltava opiskelu, kotitehtävät, erilaiset oppimistehtävät)
- Tiedon ja taidon kietoutuminen yhteen ja soveltaminen käytäntöön.
- Kotitalouden opetus kattaa kaikki laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Eri osaamiskokonaisuudet on merkitty lyhenteillä (esim. L1, L2, L3, jne.) ja ne on kirjattu osaksi eri tavoitteisiin liittyviä sisältöalueita.

Kuvataide

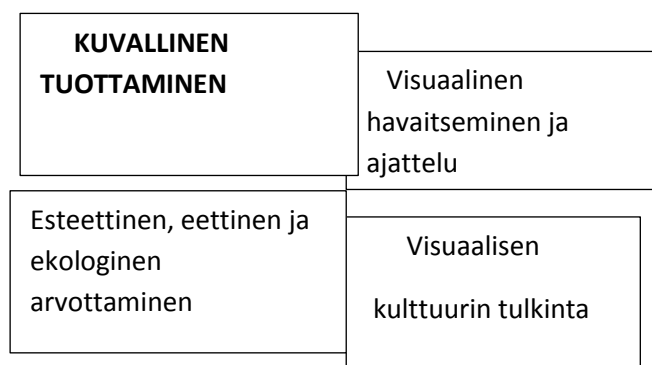
Uudet opetussuunnitelman perusteet ovat entistä laajempia ja avoimempia tulkinnoille. Keskeiset sisältöalueet vastasivat aiemmin kysymykseen **mitä**, kun taas nyt kysymykseen **MITEN?** lähestytään nykyaikaisen toimintatavoin ilmiökeskeisesti tutkien ja kokeillen sekä ajankohtaisuutta ja yhteisöllisyyttä hyödyntäen. Kuvataiteen opetus sopii hyvin eri oppiaineita yhdistäviin monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin, jossa voidaan huomioida visuaalisen kulttuurin voima monissa oppiaineissa. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien sisältöjen suunnittelussa painotetaan yhteisöllisyyttä ja oppilaiden mukanaoloa.

- Rohkeutta ja intoa koulukohtaisiin oppiaineita ja luokkatasoja ylittävään yhteistyöhön ja kokeiluun!

Aiemmin kuvataiteen sisältö jaoteltiin: Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu, Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen, Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu, Media ja kuvaviestintä. Nämä sisällöt eivät sinänsä ole kadonneet vaan nyt painottaan enempi sitä, mistä oppilaan kuvat tulevat ja kuinka niitä kehitetään.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 kuvataiteen sisältöalueet: Oppilaan kuvakulttuurit, Ympäristön kuvakulttuurit ja Taiteen maailma. Toisaalta uutta on myös tapa jäsentää opetussuunnitelma **tavoitteiden**, ei sisältöalueiden näkökulmasta.

OPS 2014 TAVOITTEET

(Marjo Räsänen)

Uutta ovat myös **Laaja-alaisen** osaamisen tavoitteet (L1-7), jotka valikoituvat eri luokkatasojen ja sisältöjen mukaisesti. Oppiaineelle määritellyt tavoitteet muodostavat lähtökohdan **arvioinnille**. Arviointikulttuuri muuttuu yhä enempi oppilaslähtöiseksi ja tavoitellaan arvioinnin kannustavaa

merkitystä opiskelun aikana suoritettavilla **itsearvioinnilla** ja **vertaisarvioinnilla**. Lisäksi arvioinnin kohteena tai ohella voi tuotoksen lisäksi olla **työskentelyprosessi**.

Luokkatasot jakautuvat nyt selkeämmin oppilaan kehityksen mukaisiin nivelvaiheisiin 1-2, 3-6, 7-9. Maakunnallinen kuvataiteen opetussuunnitelma rakentuu tästä jaottelusta ja siitä on haluttu erityisesti tehdä työväline opettajille ja toisaalta yhtenäistää tavoitteet 7-luokalle.

Käsityö

Tuntijako muuttuu siten, että pääpaino käsityön opetuksessa on alakoulussa. Kaikille yhteistä opetusta on luokilla 1-7 2vvt/vuosi. Käsityötä voidaan tarjota myös valinnaisena aineena (T&T VAL ja VAL) 4.-luokalta alkaen.

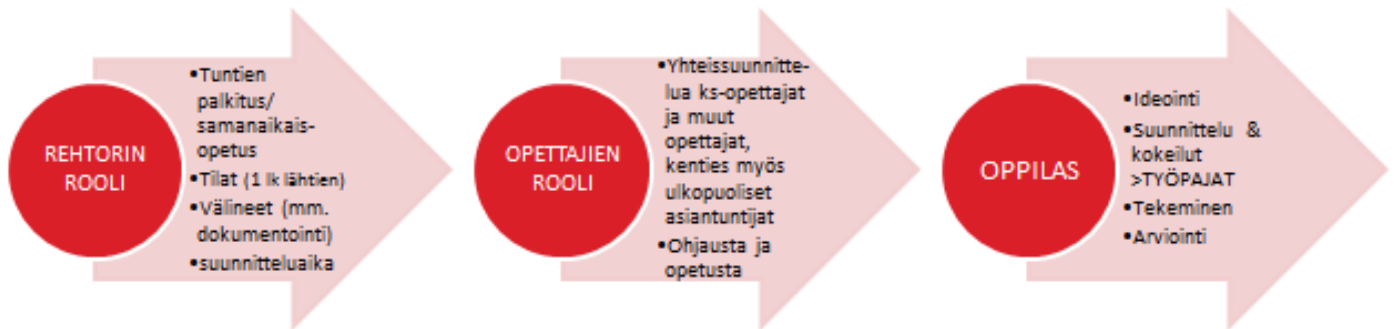
Oppilaan rooli työnsä ja työskentelynsä suunnittelijana korostuu. Yhteisölliset työtavat korostuvat. Käsityö muuttuu monimateriaalisemmaksi, jolloin käytetään sekä tekstiilityön että teknisen työn työtapoja. Myös alkuopetuksessa työtilojen, -välineiden (myös dokumentointi) ja -materiaalien tulisi olla sellaiset, että monimateriaalinen käsityö on mahdollista.

Tieto- ja viestintätekniiikan käyttö tiedonhankintaan, suunnitteluun, dokumentointiin ja käsityön tuottamiseen lisääntyy. Monimateriaalinen lähestymistapa antaa uusia mahdollisuuksia erilaisten oppimistehtävien luomiseen. Dokumentoinnin osuus käsityöprosessissa ja arvioinnissa lisääntyy.

Opetuksen järjestelyt käytännössä

Valtakunnallisen tuntijaon sekä opetussuunnitelman perusteiden mukaan käsityö on kaikille yhteinen oppiaine. Siihen **ei sisälly erilaisia oppimääriä eivätkä oppilaat tee valintaa käsityön eri osa-alueiden kesken**. Opetusjärjestelyt suunnitellaan siten, että ne toteuttavat opetussuunnitelman perusteissa kuvattua käsityön opetuksen tehtävää ja opetukselle asetettuja tavoitteita. Lukuvuoden rytmittämistä pohdittaessa olisi hyvä huomioida, ettei niiden johdosta syntyisi tilannetta, jossa yhteisen käsityön opiskelu eriytyisi oppilaan valinnan mukaan suureksi osaksi lukuvuotta joko teknisen työn tai tekstiilityön työmenetelmien käyttöön.

Käytännössä

Lukuvuosi voi rytmittyä esimerkiksi jaksoihin, joiden aikana oppilas perehtyy käsityön yhteisiin prosesseihin ja eri osa-alueisiin. Niiden lisäksi voi olla jakso, jonka aikana oppilas suunnittelee työn, jonka hän haluaa toteuttaa ja valitsee työhön sopivat menetelmät, materiaalit ja välineet. Ne voivat painottua teknisen työn alueelle, tekstiilityön alueelle tai yhdistellä näitä molempia.

Muun muassa tätä tarkoittaa perusteisiin sisältyvä viittaus, että opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita. Oppilaiden kiinnostuksen kohteet olisi luonnollisesti hyvä ottaa huomioon kaikkia käsityön tehtäviä suunniteltaessa.

Eteläpohjalainen esimerkki käytännön toteutuksesta

Lukujärjestyksen voi esimerkiksi palkittaa niin, että tekstiili- ja tekninen-opettajaparilla on yhtä aikaa tunnit. Käsityön opetus alkaa yhteisellä suunnittelutunnilla, jossa on paikalla sekä tekstiili- että teknisen työn opettaja oppilasryhmän kanssa. Ensimmäisellä opetuskerralla orientoidutaan oppimistehtävän tekemiseen valitun ilmiön, teeman, ongelman, vierailukäynnin tms. pohjalta. Sen jälkeen oppilaat jakautuvat (puolet/puolet) tekniikkatyöpajajärjestyksiin sovitun pituisen jakson ajaksi. Tämän jälkeen oppilaat tekevät tarkemmat suunnitelmat (yksin tai yhdessä) työskentelystään. Oppilas voi valmistaa suunnitelmastaan pienoismallin (prototyypin), jolla hän voi testata työn ominaisuuksia ja ulkonäköä. Näiden suunnitelmien pohjalta tekstiili- ja tekninen-opettajat muodostavat ryhmät, jotka työskentelevät kummankin opettajan johdolla työn vaatimissa vaiheissa.

Oppilaiden suunnitelmissa pitää olla sekä teknisen että tekstiilityön osioita siten, ettei työturvallisuus liian suuren ryhmän vuoksi vaarannu. Odottaessa toiseen luokkaan pääsyä, oppilas pystyy hoitamaan dokumentointia ja arviointia. Ilmiön mukaisia lisätehtäviä tulisi tarjota oppilaalle tarvittaessa. Lopuksi suoritetaan arvioinnit (yksilö-, ryhmä- ja opettaja-arviointi). Oppilaalla voi olla käytössään esimerkiksi passi, johon tehdään merkintä, kun hän on kokeillut jotain työtapaa tai käyttänyt työssään jotakin materiaalia. Passista voisi olla hyötyä monimateriaalisen opiskelun seuraamisessa.

Liikunta

Motoriset perustaidot (liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaidot) on nostettu liikunnan opetussuunnitelman keskiöön. Liikuntalajit ovat työkaluja, joilla perustaitoja harjoitetaan. Tärkeänä johtajatuksena on ”kasvattaa oppilaita liikuntaan ja liikunnan avulla”.

Liikunnanopetus vuosiluokilla 1–2

- **Painotus** fyysisessä aktiivisuudessa, ryhmässä toimimisessa, omien tunteiden hallinnassa ja oman toiminnan ohjauksessa.
- **Liikuntataitojen kehittämisessä** tärkeitä ovat havaintomotoriikka ja motoriset perustaidot, sillä tämän ikäisellä lapsella on herkkyykskausi juuri näihin taitoihin.
- **Toimintatavoissa** korostuvat leikit, pelit ja kisailut.

Liikunnanopetus vuosiluokilla 3–6

- **Painotus** fyysisessä aktiivisuudessa, sosiaalisten taitojen vahvistamisessa ja parhaansa yrittämisessä.
- Omatoiminnan ohjauksesta siirrytään kohti itseohjautuvuutta.
- **Liikuntataitojen kehittämisessä** korostuvat motoristen perustaitojen vakiinnuttaminen ja monipuolistaminen, sillä tämän ikäisellä lapsella on herkkyykskausi juuri näihin taitoihin.
- **Toimintatavoissa** korostuvat motoristen perustaitojen harjoitteet, joiden avulla edetään lajitaitoihin.

Liikunnanopetus vuosiluokilla 7–9

- **Painotus** fyysisessä aktiivisuudessa, parhaansa yrittämisessä sekä oma-aloitteisessa ja yhteisvastuullisessa toiminnassa, oppilaita ohjataan huomioimaan ja auttamaan toinen toisiaan sekä kantamaan vastuuta liikkumiseen liittyvistä turvallisuusseikoista.
- **Liikuntataitojen kehittämisessä** edetään motorisista perustaidoista kohti liikunnan lajitaitoja. Opittuja taitoja sovelletaan erilaisissa liikuntamuodoissa ja -ympäristöissä.
- **Toimintatavoissa** korostuvat viitepelit ja erilaiset lajiharjoitteet. Huomiota kiinnitetään erityisesti fyysistä kuntoa kehittäviin harjoitteisiin (esim. kuntosaliharjoittelu, kahvakuula, erilaiset jumput, tanssi, jne...). Keskiössä on fyysisen kunnon yhteys nuorten arkielämän toimintakykyyn.

Liikunnanopetuksen arviointi

- Liikunta arvioidaan todistukseen maakunnallisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.
- Oppilaita ohjataan itsearviointiin.
- Arvioinnin kohteina ovat **oppiminen** ja **työskentely**, joten **fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena**.
- Kisamenestys tai harrastuneisuus ei ole arviointikriteeri. Arviointi perustuu liikuntaan koulussa.
- Move!-mittausten tuloksia vuosiluokilla 5 ja 8 ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnanopetuksessa

- Liikunnan maakunnallisessa opetussuunnitelmassa on kuvattu kattavasti liikunnalle ominaisia ohjauksen ja tuen tapoja sekä fyysisen, psyykkisen että sosiaalisen toimintakyvyn alueilta (yhteiset kaikille vuosiluokille 1–9).

Move!-mittaukset avuksi oppilaiden toimintakyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseen

- Move! -mittaukset tulee elokuusta 2016 alkaen **toteuttaa vuosiluokilla 5. ja 8. elosyyskuussa**. Koulukohtaisten mittausten tulosten syöttö valtakunnalliseen tietokantaan tehdään vuosittain syyskuun loppuun mennessä. *Tutustu Moveen!:*

<http://www.edu.fi/move>

Opetushallitus on tuottanut liikunnan ops:n tueksi erillisen tukimateriaalin, johon tutustuminen on erittäin suositeltavaa: <http://www.edu.fi/perusopetus/liikunta> -> OPS2016 liikunnan tukimateriaali

Matematiikka

Suurin muutos matematiikan näkökulmasta on opetussuunnitelman perusteiden rakenne. Vuoden 2004 perusteet rakentuvat oppiainejakoon, jossa on pääosin lueteltu opettavat sisällöt. 2014 perusteissa noudatetaan oppiainejaon lisäksi vuosiluokkajakoa (1-2, 3-6, 7-9), ja jokaiselle vuosiluokkakokonaisuudelle on määritelty omat tavoitteensa ja näihin liittyvät sisällöt on esitetty melko väljästi. Jokaiseen vuosiluokkaosuuteen on annettu omat määräyksensä oppimisympäristöistä, työtavoista, ohjauksesta ja tuesta sekä eriyttämisestä. Lisäksi arviointia on linjattu huomattavasti laajemmin kuin 2004 perusteissa.

Ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen liittyen on heti koulun alkaessa annettu tehtäväksi selvittää, mitä oppilaat jo osaavat ja millaisia eroja osaamisessa on. Matematiikan kumulatiivisuutta ja perusasioiden hallinnan välttämättömyyttä ennen uusien sisältöjen oppimista on tuotu esiin. Tämän takia riittävää ja systemaattista tukea puutteellisten ja aiemmin opittujen sisältöjen täydentämiseen sekä riittävää aikaa oppimisen valmiuksien saavuttamiseen ja itse oppimiseen on myös painotettu.

Matematiikan arvioinnin yhteydessä on mainittu, että oppilaalla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin, kuten puheen, välineiden, piirtämisen tai kirjallisen työskentelyn avulla. Ratkaisujen oikeellisuuden lisäksi arvioidaan tekemisen tapaa ja sujuvuutta. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös ryhmän arviointiin. Ryhmässä työskentelyä matematiikan opetuksessa on painotettu, erityisesti ylemmillä luokilla. Myös lahjakkaiden opetusta korostetaan aikaisempaa enemmän.

Ohjelmointi ja päässälaskustrategiat on uudessa opetussuunnitelmassa mainittu erikseen, yhteen- ja vähennyslaskun sekä kertolaskun konkretisoimista sovellustilanteissa on korostettu ja vaihdannaisuus ja liitännäisyys yhteen- ja kertolaskussa mainittu erikseen.

Laaja-alaisen tavoitteen L1 kohdalla mainitut leikit, pelillisuus, fyysinen aktiivisuus ja toiminnalliset työtavat tuodaan matematiikan kohdalla esiin korostamalla pedagogisia leikkijä yhtenä tärkeänä työtapana. Tärkeää on myös eri aistien käyttäminen matematiikan oppimisessa. Lisäksi korostetaan matemaattisten ongelmien monipuolisen esittämisen taitoa konkreettisilla välineillä, suullisesti, kirjallisesti, piirtäen ja tulkiten erilaisia piirroksia ja kuvioita.

Musiikki

- Erilaiset projektit ja luokan ulkopuolinen työskentely painottuu aiempaa enemmän. Uudessa opetussuunnitelmassa kannustetaan yhteistyöhön eri tahojen kuten musiikkioppilaitosten, seurakuntien, yhdistysten ja yritysten kanssa.
- Musiikin oppimisessa painotetaan (edelleen) toiminnallisuutta ja oppilaan aktiivista roolia opetuksessa.
- Musiikkiteknologian käyttö arkipäiväistyy aiempaan nähden: opetuksen osana ja välineinä voivat olla niin tietokone ja audiosekvensseri kuin tablettitietokoneet ja älypuhelimet. Erilaisten musiikkiapplikaatioiden käyttöä lisätään ja musiikkiteknologian osana käytetään aiempaa kevyempiä ja helppokäyttöisempiä ohjelmistoja. Teknologia kulkee oppilaan mukana luokkatilasta toiseen aiempaa joustavammin.
- Luovuutta ja improvisaatiota korostetaan; esimerkiksi laulujen kirjoittaminen (säveltäminen ja sanoittaminen) tulevat esiin opetussuunnitelmassa.
- Musiikin peruskäsitteistö on edelleen tärkeässä roolissa. Erityisesti eteläpohjalaisen opetussuunnitelman terminologiassa on nostettu esiin ”sateenvarjokäsitteet”: rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, sointiväri ja muoto keskeisinä musiikin rakennusaineina.
- Musiikin kuuntelussa painotetaan monipuolisuutta
- Monilukutaitoa painotetaan
- Eri kulttuurien musiikkiin tutustutaan monipuolisesti ja –muotoisesti.
- Eteläpohjalaisen opetussuunnitelman eräänä painotuksena on musiikin turvallinen harrastaminen. Siinä kiinnitetään huomiota mm. kuulon suojaamiseen, ergonomiaan sekä soittimien sekä soitinlaitteiden vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön.
- Musiikin vaikutus ihmisen hyvinvointiin painottuu.
- Harjoittelun ja itseohjautuvuuden merkitystä korostetaan.
-

- Tiedonhakutaitojen oppimista korostetaan merkittävästi. Tähän sisältyy mm. tiedon kriittisen arvioinnin oppiminen.

Oppilaanohjaus

Oppilaanohjaus on jokaisen peruskoululaisen oikeus. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on edistää koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta (OPS2014). **Alakoulussa** oppilaanohjaus on kiinteä osa opetusta ja koulun toimintaa, josta **vastaa luokanopettaja**. **Yläkoulussa** oppilaanohjaus on **sekä oppiaine että osa arjen toimintakulttuuria** eli mukana kaikessa opetuksessa ja toiminnassa. **Oppiaineen opetuksesta vastaa oppilaanohjaaja**.

Oppilaan koulunkäynnin sujumisen kannalta on tärkeää, että hän saa oppilaanohjausta koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjaus muodostaa näin koko perusopetuksen läpi kulkevan **jatkumon**. Ohjauksen keinoin oppilas oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja taitojaan sekä vahvistaa itsetuntoaan. On tärkeää, että mahdollisiin oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyviin ongelmatilanteisiin puututaan nopeasti yhteistyössä kotien kanssa, tieto kulkee tarvittaville tahoille ja hyväksi havaitut toimintatavat siirtyvät luokka-asteelta toiselle. Koulunkäynnin kannalta erityisen kriittisiä kohtia ovat nivelvaiheet. **Nivelvaiheyhteistyö** oppilaan, huoltajien ja opettajien välillä helpottaa koulunkäynnin jatkamista seuraavalla luokka-asteella.

Kuntakohtaiseen **ohjaussuunnitelmaan** kirjataan, miten oppilaanohjaus kouluissa järjestetään. Kuka vastaa mistäkin tehtävistä ja koska asioita tehdään. Ohjaussuunnitelma voi olla muodoltaan esimerkiksi oppaan tapainen tai taulukkomuotoinen. Tärkeintä on, että siitä on helposti luettavissa eri toimijoiden vastuut.

Maakunnallisesti eri vuosiluokille on määritelty omat **sisällöt, jotka ovat osa kaikkea opetusta**. Vuosiluokilla 0–2 teemana on **koululaiseksi kasvamisen**. Oppilaanohjauksessa painotetaan itsestä huolehtimisen ja arjen taitoja yrittäjämäisessä hengessä. Lisäksi harjoitellaan koulussa tarvittavia perustaitoja kuten yksin ja ryhmässä toimimisen taitoja, arkielämän taitoja ja itsearviointia.

Vuosiluokilla 3–6 teemana on **oppijana kehittyminen**. Tällöin mm. ohjataan oppilaita omatoimisuuteen ja yritteliäisyyteen, korostetaan oppilaan vahvuuksia ja myönteistä asennetta, tutustutaan erilaisia oppimisstrategioita ja edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä. Maakunnalliset ja paikalliset erityispiirteet huomioon ottaen oppilaat tutustuvat lähialueen ammatteihin ja elinkeinoelämään.

Vuosiluokilla 7–9 teemana on **yksilönä ja yhteisön jäsenenä kasvaminen**. Painoalueina ovat monilukutaito, työelämätaidot ja yrittäjäyys sekä jatko-opinnot. Tavoitteena on auttaa nuorta löytämään omien vahvuuksien ja mielenkiinnon kohteiden kautta mielekäs opiskelupaikka peruskoulun jälkeen.

Työelämään tutustumisjaksoja (TET) on maakunnallisesti korostettu. TET-jaksoja järjestetään jokaisella yläkoulukoulun vuosiluokalla sekä mahdollisesti jo alakoulussa. TET-jaksojen aikana opitaan mm. työelämän pelisääntöjä ja tutustutaan erilaisiin ammatteihin. Koko luokan samanaikainen TET-jakso antaa opettajille tuntiresurssia esimerkiksi opettajien vierailuille TET-paikoille, samanaikaisopetukseen tai monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamiseen. Jokainen lasten ja nuorten kanssa koulussa toimiva aikuinen ohjaa oppilasta kasvamiseen ja oppimiseen liittyvissä asioissa. **Oppilaanohjaus on oppilaan ja jokaisen koulussa työskentelevän aikuisen yhteinen asia.**

Terveystieto

- Terveystiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden monipuolista terveysosaamista, johon kuuluvat tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu ja eettinen vastuullisuus.
- Opetuksessa huomioidaan terveyteen liittyvien ilmiöiden moniulotteisuus ja -tasoisuus, joihin kuuluvat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset tekijät sekä näiden väliset yhteydet ja syy-seuraussuhteet.
- Terveyttä tarkastellaan ihmisen elämänsä eri vaiheissa yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan tasoilla.

Terveystiedon oppimisympäristöt ja työtavat

- Oppimisympäristöinä **hyödynnetään vuorovaikutustilanteita, sähköisiä oppimisympäristöjä sekä luonnollisia tilanteita ja ympäristöjä**, esimerkiksi terveystietopalveluiden äärellä ja muualla luokkatilan ulkopuolella.
- Hyödynnetään mahdollisimman **monipuolisia toimintatapoja**, esim. kysymysten esittäminen ja vastausten etsiminen, johtopäätösten tekeminen ja niiden perusteleminen, tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen, erilaisten esitysten ja töiden tuottaminen, kokemuksellisuus, draaman, musiikin ja tekstien hyödyntäminen sekä median lukeminen.
- **Pyritään oppilaslähtöiseen toimintaan**, esim. oppilas on aktiivinen tiedonhakija ja osallistuja
- terveystiedon **opetuksen tulee tukea oppilaiden fyysistä aktiivisuutta päivän aikana**, esim. työskentely seisten, mennään ulos oppimaan, oppituntien katkaiseminen jne...

Oppimateriaalin valitseminen

- terveystiedon maakunnallinen opetussuunnitelma on rakennettu sisältöalueiltaan siten, että seitsemännen vuosiluokan sisällöt voidaan toteuttaa mielekkäästi ilman oppikirjaa.
- **Oppikirjaa valitessa kannattaa huomioida sisältöjen jakautuminen vuosiluokittain.**

Terveystiedon opetuksen tavoitteet ja sisällöt

- terveystiedon tavoitteet ja sisällöt on jaettu maakunnallisessa opetussuunnitelmassa erikseen vuosiluokille 7, 8 ja 9.
 - **Seitsemännen luokan tavoitteen ja sisällöt** ovat pääosin omaan identiteettiin ja itsetuntoon liittyviä sekä tunneosaamista ja vuorovaikutusta tukevia.
 - **Kahdeksannen ja yhdeksännen luokan tavoitteet ja sisällöt** painottuvat tiedolliseen ja taidolliseen osaamiseen sekä näiden soveltamiseen.
- Tämän lisäksi osa tavoitteita on **läpileikkaavia**:
 - Terveystieteen liittyvien tottumusten ja valintojen tunnistaminen ja arviointi (T7)
 - Terveystieteen liittyvän tiedon sekä ilmiöiden, arvojen ja normien tunnistaminen ja kriittinen arviointi (T8)
 - Oman elämäntilanteen terveystieteen arvioiminen ja niiden merkitysten tunnistaminen itselle sekä kuvan muodostaminen itselle sopivista oppimisen keinoista (T11)

Terveystiedon arviointi

- terveystietoa arvioidaan todistukseen maakunnallisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden:
 - 7. luokalla terveystieto arvioidaan hyväksytyt/hylätyt
 - 8.-9. luokalla arviointi numeerinen
- terveystiedossa on erityisen tärkeää, että arvioidaan tavoitteiden saavuttamista (terveysosaaminen ja taidot), mutta päämäärien (terveelliset elintavat) saavuttamista ei saa arvioida (esim. oppilaan tupakointi ei saa vaikuttaa terveystiedon numeroon).

Toinen kotimainen kieli ruotsi ja vieraat kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden keskeinen muutos on B1-ruotsin opetuksen alkaminen kuudennella vuosiluokalla. Uuden opetussuunnitelman vaikutukset B2-kielissä ovat vähäisiä liittyen lähinnä tavoitteisiin ja sisältöihin.

Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa englannin kielen opetus suositellaan aloitettavaksi jo toisella vuosiluokalla. Kyseessä on ns. kielisuihutus, jolla tuetaan suullista kielitaidon opiskelua. A1-englannin opetus alkaa viimeistään kolmannella vuosiluokalla.

Uskonnot ja elämäkatsomustieto

Edelliseen valtakunnalliseen opetussuunnitelmaan verrattuna alakoulun uskonnonopetuksen tuntimäärä on vähentynyt, Raamatun kertomusten osuus oppisisällöissä on jonkin verran pienentynyt ja etiikan osuus kasvanut.

Perusopetuksen uuden opetussuunnitelman astuessa voimaan syksyllä 2016 katsomusaineiden opetus toteutetaan pääosin integroidusti.

Koska eri katsomusaineiden sisällöt ovat pääosin samoja, opetetaan niitä yhdessä niin paljon kuin mahdollista. Katsomusaineiden opetuksessa ei ole kyse eri perinteiden erojen häivyttämisestä tai uskontoaineiden ja elämäkatsomustiedon yhdistämisestä uudeksi katsomusaineeksi, vaan monen

aineen opettamisesta yhtä aikaa samassa tilassa. Jokainen oppilas saa oman uskontonsa tai elämäntietämisen opetusta ja arvioidaan oman aineensa tavoitteiden perusteella. Tuomalla eri perinteitä dialogiin opitaan tuntemaan ja kunnioittamaan muiden tapoja ajatella, uskoa ja katsoa maailmaa. Moniäänisessä ja keskusteleavassa ilmapiirissä oppilaan on helpompi oivaltaa, mikä omasta uskonnosta tai katsomuksesta tekee erityistä ja arvokasta.

Opetus rakennetaan opetettavan luokan kokoonpanon ja asetettujen tavoitteiden perusteella. Mallissa ryhmälle opetetaan niitä katsomusaineita, joiden opiskelijoita siihen kuuluu. Mallissa tuodaan erilaiset katsomukset dialogiin keskenään, mutta se mahdollistaa myös opetuksen osittaisen eriyttämisen valtakunnallisen opetussuunnitelman pohjalta.

Toteutus (tarkentuu kevään 2016 aikana):

1.-2. -luokilla kaikkia oppilaita opetetaan pääosin yhdessä. Osa jaksoista opetetaan erikseen lähiopetuksena.

3.-luokan oppisisällöt ovat kaikille yhteisiä.

4.-luokalla opiskellaan oman uskonnon /ET sisältöjä omissa ryhmissä esim. etäopetusta hyödyntäen.

5.-6. -luokilla opiskellaan pääosin yhdessä. Yksi jakso/lukuvuosi opetetaan tarvittaessa erikseen etäopetusta hyödyntäen.

7.-9. -luokilla kaikkia sisältöalueita voidaan opettaa yhdessä, mutta 8.- ja 9. -luokilla voidaan joitakin sisältöalueita eriyttää. Opetuksessa painottuvat dialogi ja ilmiöpohjainen opetus.

Yhteiskuntaoppi

Yhteiskuntaopin valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa on kerrottu oppiaineen tavoitteet, sisällöt ja arvioinnin perusteet. Oppiaineessa tapahtuu suuri muutos, kun sitä aletaan opettaa myös vuosiluokilla 4-5. Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa yhteiskuntaoppia opetetaan

- yksi viikkotunti 4.luokalla
- yksi viikkotunti 5.luokalla sekä
- 3 viikkotuntia 9.luokalla.

Keskeiset sisältöalueet ovat samoja vuosiluokilla 4-5 kuin vuosiluokalla 9. Vuosiluokalla 9 tarkoituksena on kerrata ja syventää vuosiluokilla 4-5 opittuja kokonaisuuksia.

Vuosiluokilla 4-5 yhteiskuntaopissa tutustutaan yhteisölliseen elämään ja harjoitellaan rakentavaa vuorovaikutusta. Oppilaista kasvatetaan aktiivisia, vastuuntuntoisia ja yritteliäitä kansalaisia. Oppilaat saavat peruskäsityksen yhteiskunnan ja talouden toiminnasta. Vuosiluokalla 9 oppiaineen näkökulmaa laajennetaan yksilön näkökulmasta yhteiskunnallisemmaksi. Suomalaisen yhteiskunnan tarkastelun lisäksi otetaan huomioon myös globaali näkökulma. Ajankohtaisten asioiden seuraaminen ja analysointi sekä niistä keskusteleminen ovat keskeistä.

Työtapojen tulisi olla monipuolisia, elämyksellisiä ja toiminnallisia. Opiskelussa tulee hyödyntää tieto- ja viestintäteknikkaa. Oppiaineeseen sopii hyvin tutkiva oppiminen. Uuteen opetussuunnitelmaan kuuluvan laaja-alaisen osaamisen kokonaisuudet tulevat hyvin esille yhteiskuntaopin sisällöissä.

Ympäristöoppi, biologia ja maantieto

Seuraavat teemat korostuvat uudessa opetussuunnitelmassa:

- Tutkiva oppiminen
- Vaihtelevat oppimisympäristöt – ulos oppimaan!
- Monipuoliset oppimistavat
- Suurempi oppilaslähtöisyys, eriyttäminen
- Oppilaan vastuu omasta oppimisesta lisääntyy

- Monipuolinen arviointi sekä itse- ja vertaisarviointi
- Kestävän elämäntavan tukeminen ja esille tuominen
- Oppiainerajat ylittävä opiskelu monialaisten oppimiskokonaisuuksien kautta

Seuraavat asiat muuttuvat/korostuvat vuosiluokittain:

1.-6.lk:

- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen sekä oman itsetuntemuksen ja omien vahvuuksien parantaminen
- Elämönhallintataitojen kuten pukeutumisen, liikennekäyttäytymisen, ruokailun, levon, liikunnan osaaminen
- Tieto- ja viestintäteknologian monipuolinen käyttäminen
- Oman toiminnan seuraukset suhteessa luontoon ja toisiin ihmisiin (kestävä elämäntapa)
- Oman kunnan ja maakunnan keskeisiin piirteisiin tutustuminen

5.-6 lk

Biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon asiat yhdistyvät samaan ympäristöoppi oppiaineeseen, ja niistä tulee yksi yhteinen arvosana.

7.-9. lk

- Maantiedossa on siirrytty aluemaantiedosta ilmiömaantietoon.
 - 7. lk: Aiemmin oppiaineessa keskityttiin pääosin Amerikan aluemaantieteeseen. Uudessa opetussuunnitelmassa keskitytään luonnonmaantieteen ilmiöihin, kuten planetaarisuuteen ja endo- ja eksogeenisiin ilmiöihin.
 - 8. lk: Aiemmin oppiaineessa keskityttiin pääosin Euroopan aluemaantieteeseen. Uudessa opetussuunnitelmassa keskitytään kulttuurimaantieteen ilmiöihin kuten väestöön, elinkeinoihin ja kaupungistumiseen. Yksilön valintojen merkitys kestävän kehityksen näkökulmasta.
 - 9.lk: Säilyy pääosin samana. Näkökulmana on edelleen Suomi ja ilmiöinä sekä kulttuuri- ja luonnonmaantiede. Yhdeksännellä luokalla voidaan syventää aiemmin opittuja ilmiöitä Suomen ja Etelä-Pohjanmaan näkökulmista. Esimerkiksi eksogeenisistä ilmiöistä voidaan käsitellä jääkauden jättämiä muodostumia
 -

Suomessa ja tulvia Etelä-Pohjanmaalla. Korostetaan muuttuvan ilmaston merkitystä, seurauksia ja ilmastonmuutoksen hidastamisen keinoja.

- Biologia:
 - 7.lk: Aiemmin käsiteltiin vesiekosysteemejä. Uudessa opetussuunnitelmassa pääpaino metsäekosysteemissä. Edelleen korostetaan maastoretkiä, lajintuntemusta, ekologiaa ja ympäristönsuojelua.
 - 8.lk: Aiemmin käsiteltiin metsä- ja suoekosysteemejä. Uudessa opetussuunnitelmassa painotetaan solua, elämää ja evoluutiota sekä eliökunnan rakennetta. 8.lk:lla toteutetaan biologinen tutkimus.
 - 9.lk: Teemana edelleen ihmisen biologia ja perinnöllisyys. Kestävän kehityksen korostaminen esim. bioteknologisten ratkaisujen avulla.

Äidinkieli

Äidinkielen ja kirjallisuuden minimi tuntimäärä on pysynyt peruskoulussa samana. Alakoulun puolelta siirtyy kuitenkin yläkoulun puolelle yksi tunti, joka on sijoitettu kahdeksannelle luokalle.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärä jakautuu neljään (S2 viiteen) tavoitealueeseen, joiden avulla vältetään kapea-alainen osaaminen. Vuosiluokkakokonaisuuksien tavoitteita ei ole jaettu luokkakohtaisesti, koska äidinkielen ja kirjallisuuden tietoja ja taitoja ei voi rajata tietyille luokka-asteelle. Maakunnallisesti on kuitenkin tehty jokaisesta tavoitteesta luokka-asteelle tarkennettu kuvaus. Näin tavoitteet syventyvät luokka-asteittain ja muodostavat jatkumon.

Vuorovaikutus nousee enemmän esille kuin ennen, esimerkiksi draama työtapanä korostuu.

Käsikirjoittamista sekä näppäintaitoja tulee harjoitella äidinkielen lisäksi myös muissa oppiaineissa. Halutessaan opettaja voi tekstauskirjainten lisäksi harjoituttaa myös sidosteista käsialaa. Uusi opetussuunnitelma tuo mukanaan myös uudet kirjainmallit.

Kielitietoa opetetaan osana äidinkielen ja kirjallisuuden taitoja. Kieliopin asioita ei opeteta enää erikseen, vaan tekstien tulkinnan ja tuottamisen yhteydessä.

Itse- ja vertaisarviointi tukevat oppilaan oppimista muun arvioinnin ohella. Päätösarvioinnin tueksi on tulossa hyvän osaamisen kriteerien lisäksi valtakunnalliset kuvaukset arvosanan kahdeksan ylittävästä ja alittavasta osaamisesta.

Tärkeää on, että oppilas oppii ilmaisemaan itseään sujuvasti, selkeästi ja ymmärrettävästi saaden työkaluja toimia vuorovaikutteisesti osana yhteisöä ja ympäröivää yhteiskuntaa.